

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิต
จากเหตุอันตรายที่เกิดขึ้นในการรถไฟแห่งประเทศไทย

การรถไฟแห่งประเทศไทย ได้มีหนังสือ ที่ ๑/๔๕๓๗/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า การรถไฟแห่งประเทศไทยได้ถือปฏิบัติเกี่ยวกับการสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้เสียหายหรือได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตจากเหตุอันตรายที่เกิดขึ้นในการรถไฟแห่งประเทศไทยตามระเบียบการรถไฟแห่งประเทศไทย ฉบับที่ ๓.๒ ลงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ โดยข้อ ๑๒ ระบุว่า

“ข้อ ๑๒ ในกรณีผู้โดยสารหรือบุคคลภายนอกได้รับบาดเจ็บจากเหตุอันตรายที่เกิดขึ้นในการรถไฟแห่งประเทศไทย และเหตุอันตรายนั้นเป็นหน้าที่ของการรถไฟแห่งประเทศไทยต้องรับผิดชอบ ให้หัวหน้าสำนักงานแพทย์รับจัดทำรายงานเสนอขออนุมัติจ่ายเงินค่ารักษาพยาบาลต่อการรถไฟแห่งประเทศไทยในอัตราที่สมควร

ในกรณีผู้บาดเจ็บหรือญาติของผู้บาดเจ็บมีหนังสือร้องขอให้การรถไฟแห่งประเทศไทยรับภาระค่ารักษาพยาบาลที่ผู้บาดเจ็บเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลเอกชน ให้หัวหน้าสำนักงานแพทย์รับเรื่องไว้พิจารณาดำเนินการออกหนังสือรับรองให้แก่โรงพยาบาลโดยกำหนดค่าภาระในอัตราที่สมควร เพื่อส่งบิลเรียกเก็บจากการรถไฟแห่งประเทศไทยต่อไป

หากเหตุอันตรายเกิดจากความประมาทของผู้โดยสาร หรือเหตุอันตรายเกิดจากความประมาทหรือการกระทำของบุคคลภายนอก และมีใช้เป็นการผิดของการรถไฟแห่งประเทศไทย เป็นเหตุให้ผู้โดยสารหรือบุคคลภายนอกได้รับความเสียหาย ได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิต ผู้ได้รับความเสียหายหรือบาดเจ็บหรือเสียชีวิตนั้นจะต้องรับผิดชอบในเหตุอันตรายที่เกิดขึ้นเอง การรถไฟแห่งประเทศไทยจะไม่รับผิดชอบในค่ารักษาพยาบาลหรือค่าเสียหายหรือค่าทดแทนใด ๆ ทั้งสิ้น แต่จะให้ความช่วยเหลือเฉพาะการนำผู้บาดเจ็บส่งสถานี่ใกล้เคียงที่มีสถานพยาบาลโดยมีตัวโดยสารคุ้มครองเท่านั้น”

การรถไฟแห่งประเทศไทย ได้มีหนังสือหารือกระทรวงการคลังเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าว ซึ่งกระทรวงการคลังแจ้งว่า สำหรับทางราชการนั้นคณะรัฐมนตรีได้มีมติตามนัยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร. ๐๕๐๓/ว. ๙๕ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๐๘ กำหนดว่า ถ้าอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นเป็นความผิดของฝ่ายประชาชนผู้ได้รับบาดเจ็บเอง(รวมทั้งถึงแก่ความตาย) ผู้ได้รับบาดเจ็บจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบในเหตุที่เกิดขึ้นทั้งหมด รัฐบาลน่าจะไม่มี ความจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือในเรื่องการรักษาพยาบาลหรือจ่ายเงินค่าทำขวัญให้แก่ประการ

ใด หากการรณไฟฟ้า จะให้การช่วยเหลือผู้ที่ได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตในกรณีที่มีการรณไฟฟ้า มิได้เป็นฝ่ายผิดในเหตุที่เกิดขึ้นก็น่าจะไม่ตรงตามนัยแห่งมติดังกล่าว ซึ่งการรณไฟฟ้า ได้ถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีตลอดมา

เมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๔๔ ได้เกิดเหตุสถานีรณไฟฟ้าชุมทางหาดใหญ่ถูกลอบวางระเบิดเป็นเหตุให้พนักงานและผู้โดยสารได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต ซึ่งการรณไฟฟ้า ได้จ่ายเงินค่ารักษาพยาบาลและจ่ายเงินช่วยเหลือค่าจัดการศพแก่ผู้เสียชีวิตรายละ ๗๕,๐๐๐.๐๐ บาท โดยได้รายงานกระทรวงคมนาคมเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินช่วยเหลือค่าจัดการศพค่ารักษาพยาบาล และยกเลิกให้การรณไฟฟ้า ไม่ต้องอยู่ในการบังคับตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๐๘ ซึ่งกองนิติการ กระทรวงคมนาคม ได้พิจารณาให้ความเห็นว่า มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๐๘ แจกตามหนังสือ ที่ สร. ๐๕๐๓/ว. ๙๕ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๐๘ เรื่อง การจ่ายเงินชดเชยค่าเสียหายกรณีรณราชการชนราษฎร ได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้รวม ๓ ข้อ ให้ส่วนราชการถือปฏิบัติ ซึ่งกระทรวงคมนาคมได้สำเนาแจ้งมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวให้ส่วนราชการ(กรม) ในสังกัดเพื่อถือปฏิบัติเมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๐๙ นั้น เป็นมติคณะรัฐมนตรีที่ใช้บังคับกับส่วนราชการกรณีรณราชการชนราษฎรเท่านั้น ไม่รวมถึงรัฐวิสาหกิจ

นอกจากนี้ ปรากฏว่าปัจจุบันได้มีผู้โดยสารและประชาชนที่ได้รับบาดเจ็บจากเหตุอันตรายที่เกิดขึ้นในการรณไฟฟ้า โดยการรณไฟฟ้า มิได้เป็นฝ่ายผิด เช่น คนร้ายขว้างปาขวานรณถูกผู้โดยสารบาดเจ็บ ผู้โดยสารพลัดตกจากขบวนรถ และขบวนรถไฟชนคนบาดเจ็บและบางรายถึงแก่ความตาย ขอรับความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมเกี่ยวกับค่ารักษาพยาบาล ค่าจัดการศพ และค่าเสียหาย ฯลฯ มายังการรณไฟฟ้า จำนวนมาก แต่การรณไฟฟ้า ไม่สามารถให้การช่วยเหลือได้เนื่องจากขัดกับมติคณะรัฐมนตรีตามที่ถือปฏิบัติข้างต้น และเป็นสาเหตุให้การรณไฟฟ้า ได้รับผลกระทบทั้งทางด้านสังคม ประชาชน และสื่อมวลชนทุกสาขา ซึ่งสะท้อนความรู้สึกในทำนองเดียวกันว่าการรณไฟฟ้า ขาดความรับผิดชอบ ทำให้เสียภาพพจน์เป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานของผู้เกี่ยวข้องเป็นไปด้วยความถูกต้องเป็นธรรมกับผู้ใช้บริการโดยสารรณไฟและบุคคลภายนอก การรณไฟแห่งประเทศไทย จึงขอหารือว่า การรณไฟแห่งประเทศไทยจะต้องยึดถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับเหตุอันตรายดังกล่าวหรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๕) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าว โดยรับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงคมนาคม (สำนักงานปลัดกระทรวง) ผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนการรณไฟแห่งประเทศไทย และได้พิจารณามติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๐๘^๑ แล้ว เห็นว่า มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๐๘ ได้กำหนดไว้

^๑ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๐๘ ได้กำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายเงินชดเชยค่าเสียหายไว้เป็น ๓ กรณี คือ ๑. กรณีที่ยานพาหนะของทางราชการเป็นฝ่ายผิด ๒. กรณีที่เป็นเหตุสุดวิสัยอันไม่มีความผิดของทางราชการหรือของประชาชนผู้ได้รับบาดเจ็บ และ ๓. กรณีที่เป็นความผิดของฝ่ายประชาชนผู้ได้รับบาดเจ็บเอง ซึ่งกรณีที่ ๑ และ ๒ หากประชาชนได้รับบาดเจ็บเนื่องจากเหตุกรณีที่ยานพาหนะของทาง

ชัดเจนว่า เป็นหลักเกณฑ์ที่ใช้ในกรณียานพาหนะของทางราชการชนราษฎร นอกจากนี้ ในมติคณะรัฐมนตรียังได้กำหนดไว้ว่า ให้กระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ถือเป็นหลักการ ดังนั้น มติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวจึงไม่ใช้กับรัฐวิสาหกิจ การรถไฟแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจจึงไม่ต้องอยู่ภายใต้บังคับมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๐๘

อนึ่ง โดยที่ปัจจุบันการรถไฟแห่งประเทศไทยมีระเบียบการรถไฟแห่งประเทศไทย ฉบับที่ ๓.๒ ว่าด้วยการสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้เสียหายหรือได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตจากเหตุอันตรายที่เกิดขึ้นในการรถไฟแห่งประเทศไทย ลงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นระเบียบที่ผู้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทยออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๕ (๒)^๒ แห่งพระราชบัญญัติการรถไฟแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๔ และการรถไฟฯ ได้ถือปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน ดังนั้น การให้ความสงเคราะห์ช่วยเหลือต่างๆ แก่ผู้เสียหาย หรือได้รับบาดเจ็บ หรือเสียชีวิตจากเหตุอันตรายที่เกิดขึ้นในการรถไฟฯ จึงย่อมเป็นไปตามระเบียบดังกล่าว

(นางสาวพรทิพย์ จาละ)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สิงหาคม ๒๕๔๖

ราชการเป็นฝ่ายผิด หรือกรณีที่เป็นเหตุสุดวิสัยอันไม่มีความผิดของทางราชการหรือของประชาชน ผู้ได้รับบาดเจ็บ รัฐบาลควรให้ความช่วยเหลือในเรื่องการรักษาพยาบาลและเงินค่าทำขวัญโดยทันที แต่ในกรณีที่ ๓ หากประชาชนได้รับบาดเจ็บเนื่องจากเหตุการณ์ที่เป็นความผิดของฝ่ายประชาชนผู้ได้รับบาดเจ็บเอง ผู้ได้รับบาดเจ็บควรจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบในเหตุที่เกิดขึ้นทั้งหมด รัฐบาลน่าจะไม่มี ความจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือในเรื่องการรักษาพยาบาลหรือจ่ายเงินค่าทำขวัญให้แก่ประการใด (สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร. ๐๕๐๓/ว. ๙๕ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๐๘)

^๒ มาตรา ๓๕ ผู้ว่าการมีอำนาจ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของการรถไฟแห่งประเทศไทยโดยไม่แย้งหรือขัดต่อข้อบังคับที่คณะกรรมการวางไว้